

SZOMBAT

Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

LÁSZLÓ FÜLÖP

ÉS A KITÉRT KEGYELMES
KADISCHT MONDANAK

Elfogadták a Szombat
Trianon-Requiem javaslatát

Morenu tulajdonos, — mint
színházi mecénás. — Hirek.
Olvasom, — nem olvasom...

Fischer Benjámín

távo l m a r a d t a
Kaszab - temetésről

—◆—
Még egyszer a hittérítésről...
Elnök, — mint protektor

RABBIK A NEW-YORKKBAN

Mély megilletődéssel, a fájdalomtól a föld porába sújtva jelentjük, hogy hitközségünk és felekezeti életünk vezére, a legmelegebb szívű emberbarát,

méltóságos

KASZAB ALADÁR

**m. kir. udvari tanácsos ur,
a pesti izr hitközség nagyérdemű elnöke,**

a Mindenható kifürkészhetetlen akaratából folyó hó 15-én váratlanul elhunyt.

Alkotásban és munkában tett el a rövid esztendő, amióta hitközségünk kormányát avatott kezeibe vette. Hívünk bizalma, meleg szeretete s a község reménykedése vették körül törekvéseiben. Nagy lelkének minden elgondolása, nemes szívének minden dobbanása felekezeléé és hitközségéé volt. Érettük feláldozta a legdrágábbat: önmagát. És most, hogy megszűnt dobogni az a szív, amely csak szeretni tudott, a mi szívünk csak zokogni tud és csöndes megadással viseli a Végzet által reánk mért csapást.

A Megboldogultat felekezetünk és hitközségünk halottjaként dohányutcai templomunkban ravataloztuk fel. A gyászszertartás a dohányutcai templomban f. hó 17-én, vasárnap délelőtt 11 órakor veszi kezdetét és az onnan fél 12 órakor induló menetben kísérjük a megboldogultat utolsó útjára a kerepesi-uti izr. temetőbe.

Budapest, 1929. március 15-én.

A pesti izr. hitközség előjárósága,
választmánya és képviselőtestülete

Kaszab Aladárné, szül. Weisskopf Józsa a maga és egész családja családja nevében fájdalomtól megtörtén tudatja, hogy áldottszívű férje, házasságának boldogító társa,

Kaszab Aladár

m. kir. udvari tanácsos, a pesti izraelita hitközség elnöke,

áldásos élete 61-ik és házassága 35-ik évében, az isteni Gondviselés fájdalmas végzéséből március hó 15-én elhunyt.

Szive szeretettel dobogott értünk és mindenért, ami nemes és szép volt.

Drága halottunkat március hó 17-én, vasárnap délelőtt 11 órakor temetjük. A dohányutcai templomból kísérjük utolsó útjára. a kerepesi-uti temetőbe.

Budapest, 1929. március hó 15-én.

*Özv. Bamberger Mihályné,
Kaszab Gyula,
Özv. Friedmann Józsefné,
Szántó Menyhértné,
Kaszab Zoltán,
Kaszab Elemér*

testvérei,

*Özv. Kaszab Sománé,
Kaszab Gyuláné,
Detre Vilmos és neje, sz. Weisskopf Margit,
Szántó Menyhért,
Popper Hugó és neje, szül. Weisskopf Lujza,
Kaszab Zoltánné,
Kaszab Elemérné*

sógorai és sógornői.

valamint unokaöccsei és hugai.

Koszorúk és részvétlátogatások mellőzését kérjük.

SZOMBAT

Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE
SZEMLÉJE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII., Rákóczi-ut 59. Tel. J. 365-21.

Előfizetési ára egész évre 20 P,
félévre 10. P. Postafakarék. cseksz. 16769

Még egyszer a hittérítésről...

— Válasz egy szigorú kritikus levelére. —

Szigorú, kritikás levelet kaptam a Franzstadtból. Teli szemrehányással és megnemértéssel. Annál rosszabbul esett ez nekem, mert a levél írójával évek óta egyazon kaszinóba járunk és egyazon *orgonamentes* Rökkszilárd-uccai templomban szoktunk imádkozni.

Az érdes sorok mögül azonban oly sok zsidó érzés és szív kandikál ki, hogy én szeliden, nagyon szeliden akarok válaszolni a levél írójának, — a nyilvánosság előtt.

Mert a beküldött sorok, sok közérdekű témát karolnak fel: Helyes azon megállapítás, hogy nem a fiatalok vannak hivatva vezetni hitközségi ügyeket, hanem az öregek. A „zenim“. Igen ám, de a Talmud tanítása szerint vezető öregnek csak az tekinthető, aki bölcsességet szerzett. Bölcs és bölcsesség alatt a Talmud azt érti, aki látja és mérlegelni tudja az eljövendő eseményeket. Az e fajta

bölcs öregek vannak hivatva vezetni, de kötelességük mérlegelni az eljövendő eseményeket és úgy vezetni a zsinagóga ügyeit, hogy elmulásuk után ne kelljen a címert megfordítani

hanem az eljövendő nemzedék át tudja venni a vezetést ott, ahol azt a mai nemzedék elhagyta!

Ezért kötelessége a mai öregeknek figyelni a fiatalság mentalitását és ezzel számolni.

Ebből a szemszögből állapítottam meg, hogy csakis orgonás templomot kell építeni, ha majd lesz erre pénz. Szomorú ez a megállapítás, de így van!

Papok és hittanárok megdöbbenve állapítják meg, hogy

a fiatalság kerüli a templomokat.

Jobban mint valaha. Ezt a jelenséget nem lehet ölbetett kézzel nézni, itt tenni kell valamit, mégpedig sürgősen, mert nem érheti nagyobb csapás a mi felekezetünket mint az, hogy a jövő nemzedékből kihál a vallásos érzés.

Nem lehet a vagy-vagy álláspontjára helyezkedni!

Igy kerülik a templomot; ezért hirdetem, hogy

inkább orgonás, mint semmilyen templom.

És objektíven nézve, még orthodox szempontból is ez a helyes álláspont. Még a teljesen különvált orthodox szervezetnek is fontos, hogy a nagy tömegekben élő neológ zsidóságból ne pusztuljon ki teljesen a vallásos érzés és ne legyen az atheizmus melegágya.

Rámnézve kétszeresen szomorú, hogy éppen nekem kell ezt hirdetnem, aki egyéni hajlamaimnál és családi tradícióimnál fogva legszivesebben az ó-konzervatívok táborában küzdenék.

A szigorú levélnek az a része, mely a térítésekről szóló cikkemmel foglalkozik, még érdekesebb. Csakhogy ott tévedett a kitűnő levélíró, hogy én sohasem állítottam, hogy *egyáltalán nem* térítenek. A keresztény egyházak strukturája, a megváltás dogmája imperative előírják a térítést. Dacára ennek csak

minimális mértékben lehet térítési akcióról beszélni,

mely nem érdemli meg, hogy nagyhangú cikkekkel pánikot idézzünk vele elő a felekezeti sajtóban. Az akció semmiesetre sem nagyobb most, mint az elmúlt 30 esztendő bármely évében. Felekezetünk méltósága pedig egyenesen nem engedi meg, hogy ilyen apró meddő kísérletek láttára azonnali vészjeleket adjunk le.

Dr *Winkler* kanizsai rabbi az országos konferencián megállapította, hogy az összes házasságok huszszázaléka vegyes házasság. Ezek után igazán felesleges kutatni a kilépések növekedő számarányának okait.

Egyik-másik kilépést egyáltalán nem kell a veszteséglistán elkönyvelnünk. A teljesen atheista, kommunista *Kun Béla*, *Samuelly Tibor* és *Consortes*. akiknek a numerus clausust köszönhetjük, sajnos annak idején nem hagyták el felekezetünket. Az e fajta kilépése nemcsak nem veszteség, hanem sajnos még kilépésük után is ártalmára vannak a zsidóságnak.

Tovább megyek: az *Omike* volt elnökének, a felekezeti

sajtó ünnepekt cikkírójának kilépése alkalmával csak az háborított fel, hogy ezek az urak valaha is szerepet kaptak a felekezeti életben.

Egyik-másik kitérés viszont engem is szomorusággal tölt el, mert sajnos a jók, a legjobbak között is akad egyik-másik, aki elhagy bennünket és ez határozottan veszteség. Azonban éppen ezekben az esetekben nincs jogunk inszinuálni alrendű motívumokat, csak szomoru melankóliával mondhatjuk a római joggal: „De internis non iudicat praetor!”

Az elnök, mint protektor.

Írta: **Prof. dr. Waldapfel János.**

A *Reflexiók a „Templom vagy iskola?” kérdéséhez c.* cikkemben, melyet a „Szombat” II. évf. 2. sz. közölt, megemlékeztem a pesti zsidó hitközség nagy elnökéről, az igazságos és jóságos *Kohner Zsigmondról*. Azt irtam ott, hogy a „Szombat” szerkesztőjének szives engedélyével elmondok majd egy *Kohner Zsigmond* előkelő gondolkodására jellemző esetet az *Abelles-ösztöndij* történetéből. Mint akkor említettem, én voltam *Kohner* elnökségének egész tartama alatt az *Abelles-ösztöndijbizottság* referense. Ebben a bizottságban olyan férfiak ültek, mint *Alexander Bernát*, *Bánóczi József*, *Goldziher Ignác*, *Réti Mór*, *Szilasi Móric* és *Wittmann Ferenc*.

A bizottság évről-évre két ösztöndijról döntött: a 600 koronás utazási ösztöndijról, melyet valamely fiatal zsidó tudós kaphatott külföldi tanulmányok folytatása céljából és egy 200 koronás ösztöndijról, mely az egyik fakultásról a másikra vándorolt. Csak orvostanhallgató nem kaphatta, még pedig az alapítónak, egy orvosnak, sajátos rendelkezése értelmében, míg ellenben az egész műegyetem egy fakultásnak számított úgy, hogy évről-évre váltakozva jogtudományi, bölcsészettudományi és műegyetemi hallgatónak juthatott a kis ösztöndij.

Tizenegy évig — még *Kohner* elnöksége után is egy ideig — voltam az *Abelles-ösztöndij-bizottság* referense és hálával mondhatom, hogy ez alatt a 11 év alatt a bizottság mindig egyhangulag fogadta el javaslatomat. *Kohner* idejében a bizottsági ülés kezdete évről-évre ez volt: *Kohner Zsigmond*, a bizottság elnöke így szólt: „Megnyitom az ülést, tisztelettel

üdvözlöm a megjelent neveket és felkérem a referenst, hogy adja elő jelentését." Én ezután előadtam jelentésemet, mely rosta alá vette a pályázókat, ami nem volt könnyű dolog, mert majdnem csupa jeles és szegény fiatalember adta be folyamodványát és ezek közül annak ki szemelése, aki leginkább érdemes volt a segítségre, nehéz feladat volt. Mindig gondos latolgatással, néha eléggé erős lelki tusa után állapítottam meg, hogy kit javasoljak, mint a leginkább érdemest.

A folyamodóknak hivatalos bizonyítványai, érettségi bizonyítványok, egyetemi leckekönyvek, oklevelek, vagyoni igazolványok és tudományos dolgozatok mellett sokszor ott voltak az akták között különféle ajánlólevelek is, az illető ifjak tanáraitól és másoktól. Az előbbieket ajánlása persze mindig súlyosan esett a latba, az utóbbiaké kevésbé. Egyszer aztán az egyik folyamodvány mellett ott voltak magának *Kohner Zsigmond*nak, a hitközség és az Abelles-ösztöndij-bizottság elnökének ajánló sorai. Ezeknek otléte engem nem kis zavarba hozott. A tőlem nagyon szeretett és igen nagyrabecsült elnök ajánló sorai mellett nem mehettem el közömbösen, ez azonban nem téveszthetett meg ítélkező, hogy úgy mondjam, bírói tisztém lelkiismeretes betöltésében. Nem a *Kohner Zsigmond*tól ajánlott fiatalembert találtam az ösztöndijra a legérdemesebbnek, hanem egy másikat és jelentésemben ezt ajánlottam. De azért mégsem mentem el a bizottsági ülésre azzal a lelki nyugalommal, mint máskor. *Kohner Zsigmond* ajánlásával, azaz óhajításával esetleg szembe szállani: nem volt számomra könnyű dolog. Pedig tudhattam volna, hogy becsületes, lelkiismeretes embernek nem is lehet alkalma szembe szállani a nagylelkű *Kohner Zsigmond*dal.

Kohner Zsigmond ez alkalommal — a fentirt rendes megnyitó formulától eltérőleg — így nyitotta meg az ülést: „Megnyitom az ülést és üdvözlöm a megjelent urakat. Mielőtt a referens urnak átadnám a szót, jelentem, hogy az akták között, melyek alapján az előadó ur ítélkezett, ott volt az egyik pályázót ajánló levelem is. Kérem a referens urat, hogy jelentésében erre a körülményre ne legyen további tekintettel. Én mint magánember nyugodt lélekkel adhattam és kellett is adnom egy tőlem jól ismert ember kérésére derék fiának ezeket az ajánló sorokat, de egyébként mint elnök, legkevésbé sem szeretném a referens urat, befolyásolni és kérem, hogy ítélkezzék saját belátása szerint.” Én valóságos meghatottsággal hallgattam a nobiles gondolkodásu ember nemes szavait, meghajtottam magam és így szóltam: „Köszönöm az Elnök urnak e szavait, nekem csakugyan más jelöltem van, aki ítéletem szerint jobban érdemli meg az ösztöndíjat, mint az Elnök urtól ajánlott fiatal ember.” Erre felolvastam jelentésemet, a bizottság egyhangulag hozzájárult az én propozíciómhöz és az elnök szokott előkelőségével, minden to-

vábbi megjegyzés nélkül enunciálta a határozatot, mely nem az ő protezséjének kedvezett.

Nekem ez az élményem egész szerény közéleti pályámnak, de mindenesetre a zsidóság szolgálatában végzett igénytelen munkámnak egyik legkedvesebb élménye volt és áldom érte, sok egyébért is, *Kohner Zsigmond* emlékét.

Amit nem tudok, de amint *Kohner Zsigmondot* ismertem, biztosan hiszek, az az, hogy *Kohner* a maga protezséjének „vesztését”, melyet a referens lelkiismeretessége és az elnök igazságossága neki okozott, saját zsebéből pótolta. Ehhez hasonló nemes cselekedetet sokszor tett e jóságos, finomérzésű férfiú.

Vajha sok volna ma is ebből a fajtából, mely mintha kihalt volna a pesti hitközség vezetői közül. Vagy melyikben van még az ő jósága, az ő igazsága és méltányossága és mindenekelőtt — az ő előkelő, ur-nagyuri modora ?!

Rabbik a Newyork kávéházban

Akik ott voltak mondják, hogy Kohner Adolf bárónak a konferencia 200 résztvevője számára adott bankettje a Royal szálló fehértermében, kitűnően sikerült főuri bőkezűségű bankett volt, melynek csemegéi között nem utolsó vonzóerőt képviselt az a körülmény is, hogy annak minden fogása szigorúan orth. kóser volt. Teljes számban fel is vonultak a bankettre mindazok, akik hivatalból, vagy meggyőződésből kapva-kapnak egy ilyen kóser banketten, ahol vidám pohárcsengés és tósztozás közben nem kell nekik szefárd hosszunapot játszani és terített asztal mellett végi gkoplalni a mások jóétvágyát. Kohner

K i t ű n ő m i n ő s é g l

Hutter szarvas
szappan kóser

של פסה

Kapható minden fűszer és festékkereskedésben. Gyártja a budapesti orth. hitközség rabbinátusának felügyelete mellett.

Hutter József Szappangyár-Olajipar

Részvénytársaság

Budapest, VII, Erzsébet-körut 6. szám.

Telefon József 461—92, 93, 94, 408—92.

ארטה' כשר של פסה

„CERES”

ételzsir

a szokott kiváló minőségben minden fűszer, esemege- és élelmiszerüzletben kapható.

HUTTER JÓZSEF

szappangyár Olajipar Rt.

Budapest, VII., ker.

Erzsébet-körut 6 sz.

Tel.: J. 461-92, 93, 94, J. 408-92

Adolf báró bankettjének leghálásabb vendégei, minden bizonyosak, akik végre egy olyan banketten is résztvehettek, ahol ők — akik annyi alispáni installáció, plébános, vagy templomszentelés bankettjét kinlódtták már végig száraz torokkal — maguk is aktív részesei lehettek az evészetnek, ivászatnak.

Fel is vonult a fővárosi és vidéki rabbikar testületileg a bankettre, ahol olyan jó kedvük kerekedett, hogy annak végén sehogy sem akaródzott még hazamenni. Felvetődött tehát a merész ötlet, hogy bankett után jó volna — valami kávéházba elmenni. Blau Lajos, a Rabbiszeminárium kiváló rektora vállalkozott is rá, hogy a nagyrészt volt tanítványaiból álló mintegy 24 tagu rabbi társaságot elvezeti valami szolid pesti kávéházba. El is vezette a társaságot valahová, ami pesti is volt, kávéház is volt, de amiről senki sem állithatná, hogy éppen rabbik számára kitalált műintézet, amennyiben Blau professzor — aki az Elephantinaeban kiásott kéziratok hierogliphái között alkalmasint jobban kiismeri magát, mint a pesti kávéházi dzsungelben, véletlenül pont — a Newyork kávéházba találta elvezetni derék rabbinusait.

A Newyork kávéház távolról sem az a hely, ahol valamin könnyen meglepődnek. A kapurtálai maharadzstól le és fel, annyi exotikus ember megfordult már ott, hogy a törzsvendégek alaposan edzve vannak a látnivalókat illetőleg. De emberemlékezet óta nem keltett ott még vendég akkora feltűnést, mint a testületileg bevonuló huszonnégy rabbi, Blau Lajossal, mint törzsfőnökkel az élen. A kis és nagy színházi — és egyéb démonok, a merészség legmerészebb határáig dekoltált ruháikban minden bizonyos nem nyújtottak valláserkölcsi alapon nyugvó látnivalókat, de tartozunk az igazságnak azzal, hogy a kávéházazó rabbigárda nem is nagyon nézte őket. Ellenben őket nézték. Mégpedig tátott szájjal. Mert a Newyork kávéházban nem tartozik a bontonhoz, hogy az urak, miután levették kalapjaikat, kis selyemsapkát rakjanak a fejükre s az ismerőben szokatlan dolog, hogy egy rabbitörzsasztal a »zajló« éjszakai élet legközepén, bőgő dzsessz-zene közben, izzó lokál hangulatban — talmudtraktátusok fölött rendezzen parázs vitatkozásokat, éjjél körül. Ahogy a rabbi törzsasztal maga is meglehetősen izgató egzotikumszámba megy a bohémek és álbohémek pesti törzskávéházában.

Az egész dolognak alkalmasint a kitünő Tarján Vili örült a legjobban, aki mindig fejtörésre készen áll, hogy vendégeinek valami érdekes attrakcióval szolgálhasson. Ingyen és grátis juttatta őt a véletlen ehhez a nem mindennapi attrakcióhoz, amiről még bizony hosszabb idő múlva is meg fognak emlékezni a Newyork kávéházban és kapcsolt részein. A rabbik? . . . ők nem fognak emlékezni semmire . . . Mert »Rómában jártak és nem látták a pápát«, sőt nem látták a körülöttük pezsgő mondainéletet sem, nem hallották a dzsesszt, nem nézték a néznivaló kis nőket, egyáltalán elmondhatjuk, hogy ők csak egymást nézték, egymást hallgatták, egymást látták és magukbamerült beszélgetésükben, akár az egész Newyork kávéház is elsülyedhetett volna körülöttük, ők ezt se vették volna észre.

Hiába, az efajta „lokált“ mégsem rabbik számára találták ki. De az éjszakai kávéház-ciceroneság se a derék Blau rektornak való mesterség.

Steiner-York: „DIE KUNST ALS JUDE ZU LEBEN“

Gondolni sem lehet arra, hogy vita valaha is tisztázni fogja a zsidóság ügyét, hogy a kölcsönös megértést objektív érvek előidézzék. Az adott helyzet az, hogy a többség *hatalmi vágyában nem kíváncsi a kisebbség igazára, mert nem igazság kell neki, hanem — hatalom.* Ám a zsidóság számára ez az eleve elvesztett per is bizonyítja, hogy: *a kisebbség kötelez.* Kötelezi az igazság melletti kitartást, továbbá surlódási felületek lecsiszolását és kötelezi a *harcnélküli védekezést.* De mindehhez szükséges az, hogy a gondolat- és eszmevilágába beleéljük magunkat, hogy a magunkét azzal viszonylatba hozhassuk. Ezért helyez *Steiner-York* fentidézett könyvében oly nagy súlyt a Biblia és az *Ujtestamentum* nagy ugrópontjainak ismertetésére.

A mi sorsunk nem egyedülálló a világtörténelemben. Más népeket is elért a hontalanság végzete s a *boszorkányperek* és *ördögüldözések* korában éppolyan arányban égtek el *keresztények* a máglyán, mint *zsidók az inkvizícióban.* De egyetlen nép sem állotta meg oly maradék nélkül a hontalanság tűzpróbáját, mint a zsidók. Maga a zsidóság létezése már *tiltakozás minden erőszak ellen és védelme egy magasabb erkölcsi világrendnek.*

A rendkívül érdekes könyvnek

egyik „*Biblia és Evangélium*“ című fejezete, a legújabb ásatásokra is kiterjeszkedve, dióhéjban nyújtja azt, amit az átlag-művelt embernek ebben a tárgyban tudnia kell, míg *Max Weber* híres „*Religionssoziologie*“ című művéből a következő rövid, de áttekintő kivonatot nyújtja:

„ . . . *A próféták hatalmas pártosza, a nemzeti történetírás lelkesítő entuziazmusa, a teremtés és emberfejlődési történet egyszerű, de szenvedélyes komolysága, a zsoltárok, Jób és egyéb legendák érzelmi anyaga a vallásos beléletnek oly keretét nyújtották, melyet egyebütt nem találhatunk . . .*”

A zsidó költészet jellemzésére, *Alexander Rumboldt*nak tanuságát hívja fel:

„Az óhéber költészetnek sajátos jegye az, hogy a monotheizmus reflexeként mindig a világegyetem teljét karolja fel egységképpen, a földi életet csak úgy, mint a fényes világűrt. Ritkán időzik az egyes jelenségeknél, inkább a nagytömegek szemléletében gyönyörködik . . . Mindamellet ez a költészet még a zeneiség varázsa alatti lelkeségében sem válik soha szertelenné, mint az indus . . .” A világirodalom kevés művében találunk annyi naiv beismerést, mint a Bibliában. (Dávid bünei, Salamon kicsapongásai, Mózes vétsége . . .) A pró-

fétákból tanulta meg az emberiség a személyiség értékelését, az emberiség egységének felfogását, a kölcsönösség kötelességét, az emberiség szentséges rendeltetését, az odaadás üdvösségét, az alázatosság és önmegtartóztatás általi felmagasztosulásnak gondolatát. Emellett az Újtestamentum is tanuságot tesz, mikor egyre zsidó bibliai igékre alapítja a maga tanait és azt bizonygatja, hogy teljesebbé mentek e prófétai jóslatok. A *Krisztus-csodák* nem egyebek, mint a bibliai *Elisacsdák* és egyéb bibliai legendák megisméltései. Az evangélium vallás-erkölcsi tanait pedig tömörebben találjuk meg a *Micha* könyvében (7. fej. 6. szak. 8. vers) és ami fel-emelő önelégültséget az evangélium kisugároz magából, az nem egyéb, mint a 23. zsoltárnak visszhangja. Ha a zsidóbiblia és az Újtestamentum összevetése mégis az előbbi hátrányára ütne ki, meg kellene fontolni azt a körülményt, hogy az *Újtestamentum épületes házi olvasmányának készült, tehát mintegy költői kielégítőként a vallásszomjuság számára s így az egész egy hős, mint központ körül forog, míg a zsidó Biblia, egy egész nép eposzája és története, mely másfélezer esztendőt ölel fel magában, egy nép történetének reális politikai mozzanatait tárgyalja, a vallást a maga kibontakozásában mutatja be, a népnek kénytelen tehát bemutatni gyermekkori tévelygéseit is.*

A zsidóságnak a maga tanait, göröngyös, tövises uton kellett ma-

gának megszereznie, míg a kereszténység készen kapta azt. Készen kapta a próféták lelkiivódása árán megváltott nagy erkölcsi tanításokat, az ősi kor szellemi fejlődésének hatalmas történetét, a zsoltárok vallásos hangulatát, szóval az egész fenséges Bibliát. Azt a Bibliát, melyet később — mint *Babel-Biebel* c. fejezetében oly szellemesen írja — megrágalmaztak, melynek eredetiségében kételkedtek s melyet árja-melléközöngével fűszerezett csatakiáltásokkal akartak eredeti piedesztáljáról lerángatni. *Steiner-York* erélyesen visszautasítja ezeket a támadásokat, melyek amugy is egyre inkább veszitenek támadóerejük-ből, annál a körülménynél fogva, hogy a kutatások minden esetben fényesen igazolják a zsidó gondolatok ősiségét . . .

A Jézus életéről szóló fejezetben kimutatja *Steiner-York* azt a tényt, hogy a korabeli irók mit sem tudtak Jézusról anélkül hogy Jézus fellépésének hitelességét kétségbe kívánná vonni. Nem tagadja Jézus működésének történeti hitelességét, csak annak hatását nem tartja ország-világra szólónak. A talmud idevágó megjegyzései annál szatirikusabbak, minél inkább előbbre halad a kereszténység Jézus istenítésében. Hogy a zsidóságot teszik felelőssé Jézus megfeszítéséért, ez annál is kevésbé helytálló, mert — amint *Steiner-York* hivatkozik *D'Israeli* megjegyzésére — abban az időben Jeruzsálemben csak egy igen kis töredéke lakott a zsidók-

nak (sokkal több zsidó lakott pl. Alexandriában) úgy, hogy a Jézus elleni mozgalomban a zsidóságnak csak egy elenyésző hányada vehetett részt, mert sokan éppen hiveivé és a kereszténységnek éppen magjává lettek. És meggondolást érdemel ennek a „zsidó bűnnek” elbirálásában az a körülmény is, hogy a kivégzés nélkül, Jézus nem teljesíthette volna hirdetett hivatását, nem válhatott volna a világ megváltójává. Bünt emlegetni itt, tehát legalább is ellenmondás.

A zsidóság és kereszténység elszakadása és szétválása akkor következett be és abban az elvben gyökerezik, hogy: a *kereszténység Isten és ember közé a közvetítő harmadikat, a megváltót iktatta*, holott ez ellenkezik a zsidó vallásos gondolattal, mert a zsidóság vallásos gondolata, mindig az Isten és Izrael közötti „szövetség” körül forgott. Ennél a szövetségnél fogva mindenki *szabadon közeledhetett Istenhez* és nem szorult különös kegyelemre, hogy a bűntől meg tisztulhasson, mert megtisztulhatott önmagától is, ha lelkében Istenhez felemelkedett.

A könyv többi fejezetei is a legaktuálisabb valláspolitikai problémákat boncolják és a végső kérdéshez vezetnek el: *akarunk-e fennmaradni, vagy pedig kénytelenek vagyunk fennmaradni? Steiner-York* úgy felel erre a nagy kérdésre, hogy erősíti bennünk az akaratot és könnyebbé teszi számunkra a kényszert. A magunkra hagyatottság az egyén életét veszélyeztetheti'

de a zsidóság életét kozerválja. Richard Huch szavait idézi itt:

„Egy nép élete annál tovább tart, minél kevésbé van központosítva és minél jobban tagozódik, mert annál több lehetősége van hozzá, hogy folyton változzon, új tagokat fejlesszen és egyik része a másikba menjen át. A központ megerősítésével kezdődik a nép halála, éppúgy, mint ahogy az öntudat működésének tetőpontján az egyes ember halála kezdődik.” Tagoltságunkban felülmulhatjuk a föld valamennyi népét. A palesztinai szintézis központot teremt ugyan, de nem gyűjti egybe a teljes zsidóságot, hanem új erőt ömleszt a zsidóságba azzal a tudattal, hogy: a zsidó munkaképes.

Dr. F. M.

כשר

Venus ételzsir

Synders győri orth. főrabbi ur
heckserével ellátva

és

Venus étolaj

kiváló minőségben, minden
fűszer-, csemege és élelmiszer-
üzletben kapható, :: Gyártja:

OLAJMÜVEK R.-T.

KOHN ADOLF ÉS TSA

GYŐR—BUDAPEST.

V., ZOLTÁN-U. 16.

Telefon: Aut. 208-22 és 257-58.

Olvasom, . . . ; — nem olvasom . . . !

NEM OLVASOM

. . . , a *Kaszab* Aladár temetéséről szóló tudósításokban, hogy mért nem vett azon részt *Fischer* Benjámín főrabbi? *Fischer* Benjámín ugyanis levélben értesítette a hitközség vezetését, hogy miután *nem hajlandó ornátusban megjelenni* a temetésen, inkább távol marad attól. Nem egészen értem *Fischer* főrabbi álláspontját. Végre is ha — „idegen szokás”-nak stigmatizálja is az ornátust, ez a szokás itt már, több mint két emberöltő óta meghonosodott és átment a gyakorlatba. Mikor *Fischer* főrabbi elfoglalta pesti rabbiszékét, nagyon jól tudta, hogy ez a szokás itt gyakorlat s így nincs joga *utólag* szembehelyezkedni ezzel az egész rabbikar által elfogadott régi gyakorlattal. Mindentől eltekintve *Fischer* főrabbi viselkedése nagymértékben alkalmas arra, hogy a laikus hívők körében fogalomzavarra adjon alkalmat, mert ha az *ornátus tiltott dolog, hogyan viselkedik mégis az összes pesti rabbik, ha pedig nem az, akkor mit jelent Fischer főrabbi magában álló ellenzéki sége?* Mellékesen megjegyzem, hogy *Fischer*

Benjámín főrabbi álláspontja nagyon kényelmes, mert a „*machmir*”-nak mindig igaza van, de ennél a dolognál szeretném mégis megkérdezni a főrabbit, hogy szigorú konzervativizmusát miért nem érvényesíti a *hatáskörébe eső területen*, végig az egész vonalon és pl. *miért nem esket a szabad ég alatt?*

Véleményem szerint ez az egész *Fischer* Benjámín-kérdés beletartozik a *Léderer-hagyatékba* s egyszer már likvidálni kellene, mert ilyenformán egy szép napon felvetődhet a kérdés, hogy: *ki hát az igazi vezető főrabbi, Hevesi Simon-e, vagy Fischer Benjámín?*

OLVASOM

. . . *Lengyel* István kollegám kitűnően szerkesztett „*Csütörtök*”-jében, hogy a VIII. kerület egyik kitűnő morenu tulajdonosa, nemcsak a józsefvárosi solausz szeudauszokat, hanem a *Városi Színházat* is támogatja. Mégpedig anyagilag. És lehet mondani: bőkezűen. Isten látja lelkemet, hogy mint régi színházrajongó és különösen *Sebestyén Gézának* régi tisztelője, nem irigylem a *de-rék* direktortól ezt a támogatást, de vele

Zsoldos Magántanfolyam

VII., Dohány ucca 84. szám

Telefon: József 424—47.

Előkészít polgári és középiskolai magánvizsgákra,

Középiskolai kivonatok, jegyzetek, segédkönyvek megrendelhetők.

Érettségire.

A „SZOMBAT” HIREI

Kaszab Aladár

hirtelen halála általános részvétet keltett. Rövid időn belül már a második aktív elnök, aki árván hagyta a hitközséget. A közéletiek és az elüljárók orvosi konsiliumok alapján már rég számoltak azzal a körülménnyel, hogy Kaszab Aladár teljesen visszavonul az aktív vezetésből. Egyelőre nem foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy ki lesz eljövendő elnök és ezt a hitközség közönsége egyhangulag helyesli.

Az Országos Konferencia

teljes mértékben valóra váltotta a hozzá fűzött reményeket. *Báró Kohnernek és dr. Eulenbergnak* ilyen volt az elgondolása: nem akartak rögtön nagy eredményeket, csak új életre akarták ébreszteni a letargikus neolog szervezetet — és ez teljes mértékben sikerült is nekik.

Báró dr. Kohner Adolf érdekes megnyitója után *Petri* államtitkár jelentős beszéde következett. *Petri* beszédét nagyon találóan jellemezte *Dési Géza*, midőn azt mondotta, hogy ez a beszéd az első hivatalos bejelentése annak, hogy a tél elmúlt. Jöhetnek még hideg napok, jöhetnek még fagyosszentek, de az már bizonyos, hogy a tél elmúlt és bizakodva állapíthatjuk meg, hogy ezután a tavasz következik.

Dési beszéde után elsősorban *Gábor Gyula* a pesti hitközség tudós főtitkárának hatalmas elaborátumát tárgyal-

ták. Több kisebb tárgy után a közalap feltámasztásának kérdése következett.

Technikai akadályok folytán nélkülöztek *Eppler Sándort* az előadói székben. Az ő nagy jelentését a hitközségi tisztviselők nyugdíjáról, csak írásban volt alkalmunk olvasni.

A konferencia nagy eseménye *Winkler kanizsai rabbi* jelentése a vidéki hitközségek megmentéséről. A kanizsai rabbi sokoldalú tehetséget eláruló jelentésében nyilatkozott még legjobban, hogy a neológ zsidóság nem éri be azzal, hogy átmeneti stáció legyen, hanem élni akar és élni fog.

A nagyérdekű konferencia a zsidó ügyek kitűnő ismerőjének, *dr. Gerlőczy min. tanácsos*, szép beszédével ért véget.

Ezután *dr. Kiss Arnold* mondotta el csodaszép záróimáját.

A rendezés nagy munkáját *dr. Bakonyi* titkár végezte.

Engel Julia utoda

Andorf Józsefné

keztyük gyári lerakata.

BUDAPEST VII., ERZSÉBET-KÖRUT 5, SZ.

Saját gyártmányu keztyük, óz és

szarvasbőr-különlegességek, fűzők, gyógyhaskötők mérték után, melltartók, harisnyák. Vidéki rendeléseket postán szállít.

TISZTITÁST ÉS JAVITÁST ELVÁLLAL.

»A jelenkor legnagyobb embere« — Einstein ötven éves.

Egy angol folyóirat megszavaztatta olvasóit, hogy *kit tartanak a világ legnagyobb élő emberének?* A szavazatok legnagyobb többsége *Einstein* Albertre, a világhírű zsidó fizikusra, a relativitás elméletének feltalálójára esett. Ebből az alkalomból, az angol lapok, mint „a világ legnagyobb emberét” ünneplik az ötvenedik életévét múlt hónapban betöltött *Einsteint* születésnapján. Német lapok főhelyen foglalkoznak *Einstein* teóriájával és azt mondják, hogy annak nagy horderejét, majd csak *száz év múlva fogja a világ kellőleg értékelni*

tudni, mikor ez az elmélet a fizika kereteit átlépve, birtokába fogja venni a *filozófiát* is. Egyes lapok úgy írnak, hogy *Einstein* nemcsak a jelenkor, hanem minden idők egyik legnagyobb zsenije és a kronológiai sorrendet ebben a megtisztelő formában jelölik meg: *Arisztoteles, Phytagoras, Galilei, Copernikus, Einstein*. Kettős öröm számunkra, hogy ez a zseniális ember, — annyi sok más nagy embertől eltérőleg — nemcsak származását illetőleg maradt meg zsidónak, de körünkben tartja őt elsősorban önérzetes, büszke, zsidó meggyőződése is, mely minden zsidó gondolat lelkes harcosává teszi a nagy tudóst. A magyar zsidóság testvéri szeretettel és büszkeséggel gondol felekezete nagy fiára ötvenedik születésnapján.

A Pesti Chevra Kadisa előjárósága, választmánya és képviselőtestülete mélyszégyéni fájdalommal jelenti, hogy

Kaszab Aladár

udv. tan. ur,
a Pesti izr. Hitközség nagyérdemű elnöke, Chevra kiváló választmányi tagja,

felekezete közjavanak szentelt áldásos élete 61-ik évében f. hó 15-én elhalálozott.

A megdicsőült férfiú szent elhatározással, lánglelkű hitével és erős akarattal szolgálta hitközségünk és felekezetünk ügyeit. Működése alatt odaadással munkálkodott chevra kadisának szent ügyeiben és szeretettel ápolta a testvéri viszonyt hitközségünk és chevra kadisánk között.

Emlékét hűséges kegyelettel fogjus megőrizni!

Temetése f. é. március hó 17-én, vasárnap d. e. 11 órakor lesz a dohányutcai templomból, ahonnan a kerepesi uti izr. temetőbe fogjuk kísérni és családi sírhelyébe temetni.

Legyen áldott emlékezete.

Budapest, 1929. március havában.

Trianon-requiem az Országos Konferencián.

Báró *Kohner* Adolf az országos konferencia záróbeszédében bejelentette, hogy a „*Szombat*” által kezdeményezett *Trianon-requiem* akció ügyében a pesti izr. hitközségtől átirat érkezett, mely szerint a hitközség *a peszachi mászkir keretében fogja templomaiban a Trianon-requiemet megtartani*. Indítványozta továbbá, hogy a *konferencia mondja ki határozatilag, hogy megkeresést kell küldeni az összes magyarországi hitközségekhez* abban az értelemben, hogy ugyancsak *a peszachi mászkir keretében az ország minden zsidó templomában tartsanak Trianon-requiemeket*. Báró *Kohner* Adolf indítványát a konferencia *egyhangulag elfogadta* s így a „*Szombat*” akcióját a legteljesebb siker koronázta.

A zsidó ház erkölcsi törvényeink.

Dr. *Wallis* Antal, az újpesti izr. hitközség kitűnő főtitkára, a Hitközségi Tisztviselők és Alkalmazottak Országos

Egyesületének nagytekintélyű elnöke ily címen két rendkívüli érdekes felolvasást tartott az újpesti Dr. Venetianer Lajos Közművelődési Egyesületben. Mindkét előadás tartós benyomást hagyott maga után a hallgatóságban és többek ösztönzésére a szerző most nyomtatásban is megjelentette a két felolvasást. Kapható a szerzőnél Újpesten.

Zsidó sajtóarchivum a kievi egyetemen. Az ukrán egyetemen a sajtónak külön tanszéke van, mely feladatául tűzte ki, hogy összegyűjtse a világ minden részén, minden nyelven megjelenő, mindenféle zsidó sajtóterméket. A kievi egyetem éppen a minapon küldött átiratot a „Szombat” szerkesztőségének, melyben lapunk régi számainak beküldését kérte az archivum számára. Lapunk természetesen készségesen tett eleget a megtisztelő és érdekes kérésnek és már el is indította a „Szombat” példányait *Ukrajna* felé.

A budapesti koser husárusitással kapcsolatban már hosszabb idő óta nagy izgalom tapasztalható az érdekeltek körökben. A mészárosok ipartestületének elnöksége vette a kezébe a békéltetést a hitközség és a mészárosok között, a tárgyalások azonban nem vezettek eredményre. Ezért a mészárosok elhatározták, hogy a hitközség előjáróságának tagjait személyesen keresik fel és informálják a helyzetről.

A mai napon ötventagú küldöttség kereste fel dr. Fábrián Bélát. A küldöttség szónoka dr. Sebeők Dezső volt, aki ismertette a mészárosok panaszait. Felkérte Fábrián Bélát, hogy vegye kezébe a mészárosok ügyét és hasson oda, hogy a kasrusz-kérdésben színtén megnyugodjanak.

Fábrián Bála lelkes szavakban tett ígéretet arra, hogy a kérdést alaposan tanulmányozni fogja és a hitközség érdekeinek szemmel tartásával megnyugvást fog teremteni a kasrusz kérdésében is.

Dr. Weisz Mór

rabbi tragikus halála a legszélesebb rétegekben mély részvéletet keltett. Ő volt az, aki a pesti hitközséget legjobban ismerte, ugyszólván minden egyes családot, viszont a pesti zsidóságban is ismerte őt — majdnem mindenki. Mert kinek nem akadt dolga az utolsó 29 év alatt a temetőben?!

Mindennemű papi segédlet nélkül folyt le annak a papnak a temetése, aki annyi embert bucsuztatott el halottjától. Saját kívánságára. Csak *Endrei Henrik* főtitkár méltatta nagy érdemeit szép beszédben és a sz. mélyzet nevében *Salgó József* ucsuzott el tőle meghatott szavakkal.

Érdekes ember volt *Weisz dr.*, aki szomorú foglalkozása dacára jó humorát nem vesztette el és szívesen mondta el gazdag reminiscenciáinak egyik-másik érdekes részletét.

Legutóbb beszélt a „*kitért kegyelmes urról*”, aki évenként legalább négyszer felkeresi anyja sírját, hogy ott „*kadisch*”-t mondjon. Nemrégén nagy betegségből épült fel és első dolga volt kisielni a temetőbe és „*Kadisch*”-t mondani. Ilyen alkalommal a papi ivadék *kegyelmes ur* mindig betért *dr. Weisz* rabbi „rendelőjébe” és egy nagyobb összeget adott át neki, szegények közötti kiosztásra.

Különösen érdekes esetet mesélt *László Fülöpről*: mikor édesanyja a Laub-mama meghalt, egy órával a temetés előtt felkereste *Weisz* rabbit és megkérdezte, hogy mint kitértnek miként kell viselkednie. Abba sehogysem akart belenyugodni, hogy uála a *rituális ruhaszaggatást* mellőzzék. Minthogy azonban *dr. Weisz* kijelentette, hogy ez lehetetlen, arra kérte a rabbit, hogy legalább „*Kadisch*”-t mondhasson. A rabbi beleegyezett és *László Fülöp* el is mondotta azt.

Dr. Weisz azzal fejezte be ezt az érdekes történetet, hogy csak minden negyedik héten akad egy *kadismondó*, aki olyan folyékonyan tudja mondani a szöveget ősi héber kiejtéssel, mint azt *László Fülöp* recitálta, — a jelenvoltak nem kis csodálkozására.

.....

Neufeld nyomda
Rombach-utca 8
.....

Sass Irén és Friedmann Dénes felolvasóestje a Józsefvárosban. Folyó hó 24-én, vasárnap délután a Józsefvárosi Templomkörzet meghívására Sass Irén, a nagytehetségű fiatal írónő, az „Egyetértés” helyettes szerkesztője és Friedmann Dénes dr. újpesti főrabbi tartottak felolvasást a Józsefvárosi Nőegylet aggteleki-uccai helyiségében. Sass Irén két pompás novelláját olvasta fel a közönség dörgő tapsaitól kísérve, Friedmann Dénes pedig „Purimi gondolatok a zsidóság szellemi történetében” címmel tartott nagyhatású és rendkívül érdekest előadást. A termet zsufolá-

sig megtöltött hallgatóság lelkesen ünnepelte a nagysikerű kultúrest népszerű szereplőit.

Közgazdaság

Egy fél millió pengő készpénz.

A XXII. m. kir. osztálysorsjátékban ismét minden második sorsjegy nyer és a lehető legnagyobb nyeremény egy sorsjeggyel 500.000 pengő. A jutalom 300.000 pengő, a főnyeremény 200.000 pengő, összesen 42.000 nyeremény közel 6 millió pengő összegben kerül ki-sorsolásra és fizettetik ki készpénzben. A nagy érdeklődésre való tekintettel a

A Pesti Chevra Kadisa Izr. Szentegylet elöljárósága és tisztviselői kara mély fájdalommal jelenti, hogy

dr. Weisz Mór
rabbi ur

jámbor életének 56. évében rövid szenvedés után elhalálozott.

A megdicsőült férfit 29 éven keresztül végezte a legszentebb szolgálatot, midőn szegény zsidóvallású halottaink végtisztessége körül működött. Hűséggel és önfeláldozó odaadással végezte szent hivatását és volt vigasztalója a gyászolóknak és arra rászorulóknak.

Utolsó óhajához képest a legegyszerűbb végtisztességgel — bucsuztató nélkül — fogjuk utolsó útjára kísérni.

Temetése folyó hó 20-án, szerdán fél 5 órakor fog a rákoskereszturi izr. temetőben végbemenni Budapest, 1929. március hó.

Fájdalomtelt szívvvel adjuk tudtul, hogy hitközségünk feje, a mi szeretett elnökünk

Kaszab Aladár

udvari tanácsos ur Öméltóságá folyó hó 15-én visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Korán, nagyon korán hívta el tőlünk a kérlelhetetlen Végzet, hiszen alig egy esztendeje annak, hogy gyönyörű ideákkal eltelve, a zsidóság iránti szent lelkesedéstől vezérelve, elfoglalta magas méltóságát. Jósággal és jóakarattal tekintett mindenre, ami a hitközséggel és hitélettel összefüggésben állott, de a legtöbb szeretetet mégis a hitközség tisztviselőkarára árasztotta. Nagy tervei voltak helyzetünk javítására, jóléti intézményeink feltámasztására és azok megvalósításán még a betegágyban is dolgozott. A gyarló test legyőzte a jószágos, napsugaras lelket, de nem semmisítheti meg annak örökké élő emlékét a mi szívünkben.

A pesti izr. hitközség tisztviselői kara

megrendeléseket nem tanácsos halasztani. Mindenki anyagi viszonyaihoz mérten vehet részt a játékban, mert egész sorsjegyen kívül, mely 24 pengőbe kerül, fél 12 pengőért, negyed 6 pengőért kapható az összes árusítóknál. A huzás már április 12-én kezdődik.

A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársaság igazgatósága folyó hó 23-án tartott ülésében elhatározta, hogy a folyó évi apr. 11-ére egybehivandó évi rendes közgyűlésnek a tartalékok és jóléti alapok megfelelő gyarapítása mellett részvényenként harmincöt P. osztalék fizetését fogja indítványozni.

A Lámpaárugyár exportüzlete. A Magyar fém- és lámpaárugyár már több év óta termelésének nagyrészét

exportálja. Különösen Romániából kapott ismételten nagy megrendeléseket, de állandóan szállít a Balkán többi államaiba is. Ez a vállalat valóban közreműködik abban, hogy kereskedelmi mérlegünk javuljon és részvényeinek tőzsdei árfolyama is igazolja, hogy még a mostani súlyos viszonyok között is a legjobb megítélésnek örvend, amiben nem kis része van a vállalat vezérigazgatójának, az európai hírnév kiváló szakembernek, Kern Ernőnek.

Szerkesztésért és kiadásért
Dr. KENÉZ-KURLÄNDER EDE felel.
Kiadóhivatal: LÁNYI EMIL.
Budapest, Rákóczi-út 59.

Neufeld nyomda (Pannonia)
Telefon: József 423—09.

Magyar Királyi

84.000 sorsjegy

Osztálysorsjáték

42.000 nyeremény

Az új játékterv lényegesen megjavított!

A sorsjegyek fele okvetlen nyer!

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

500.000

azaz félmillió pengő

<p>1 jutalom --- --- á P 300.000</p> <p>1 nyeremény --- á P 200.000</p> <p>1 nyeremény --- á P 100.000</p> <p>1 nyeremény --- á P 50.000</p> <p>1 nyeremény --- á P 40.000</p> <p>2 nyeremény --- á P 30.000</p> <p>1 nyeremény --- á P 25.000</p> <p>2 nyeremény --- á P 20.000</p>	<p>5 nyeremény --- --- á P 15.000</p> <p>8 nyeremény --- --- á P 10.000</p> <p>10 nyeremény --- --- á P 5.000</p> <p>12 nyeremény --- --- á P 4.000</p> <p>24 nyeremény --- --- á P 3.000</p> <p>62 nyeremény --- --- á P 2.000</p> <p>130 nyeremény --- --- á P 1.000</p>
--	--

stb., stb., összesen közel 8 millió P készpénzben

Első huzás

ápr. 12-én

Sorsjegyek

kaphatók az összes

árusítóknál

$\frac{1}{8}$ sorsjegy

3 pengő

$\frac{1}{2}$ sorsjegy

12 P

$\frac{1}{4}$ sorsjegy

6 pengő

$\frac{1}{1}$ sorsjegy

24 P

של פסח

HUSVÉTI ÁRUT

ez évben ismét készít az ismert kitünő
minőségben, szigorúan rituális előírás szerint

Schreiber Simon,

az egri főtszt. főrabbi ur felügyelete alatt a

FRANCK HENRIK FIAI R. T.

Iroda: Budapest, I., Budafoki-út 64. szám.

Levélcim: Budapest 113. Postafiók 5. • Telefon: J. 386-13 és J. 386-93.

LEWANDOWSKY MANFRÉD berlini főkantor

SIROTA SÁNDOR budai főkantor

KLEIN ÉLIÁS ujpesti főkantor

stb. héber felvételek

„**HOMOCORD**“ hanglemezeken hallhatók

Kérje minden hangszer- és zeneműkereskedésben ezen
lemezeket. Ugyanott kapható a „**HOMOCORD**“ új nagy

KATALOGUSA IS DIJTALANUL

Sirkő

mélyen leszállított árban

LÖWYNÉL

BUDÁN

II., FŐ-UTCA 88. sz. (saját ház) Telefon: Aut. 515-81.

KRÁMER ADOLF

FESTŐ ÉS MÁZOLÓ IRODÁJA ÉS MŰHELYE

BUDAPEST, I, LÁGYMÁNYOSI UCCA 4.

TELEFON: JÓZSEF 382-57.

Mindennemü festő és mázoló munka, valamint
házaknak külső és belső tatarozása jutányos áron

Értekezni lehet szombat és ünnepnapok kivételével.

MEGJELENT MÁSODSZOR A PESACH-HAGADA

POMPÁS DISZKIADÁSA

Fordította és kimerítő kommentárokkal ellátta:
DR SINGER LEÓ várpalotai főrabbi.
Bevezető részében az összes pesachi szabályok
könnyen áttekinthető formában felsorolva.

**15 gyönyörű szinyomatu egész
oldalt elfoglaló képpel**

Különleges finom papíron nyomva, óriás betűkkel, két-
szinű nyomással, művészi kivitelű eredeti bekötési táblával
**ára 10 P, finom félbőr-kötésben 16 P,
egész bőr-kötésben, legfinomabb biblia-
papíron nyomva 40 P**

Ajándékcélra kiválóan alkalmas! Franco szállítás
SCHLESINGER JOS. könyvkereskedése
BUDAPEST VII., KIRÁLY-UTCA I. SZÁM

**A pesti izr. hitközség rabbinátusának
felügyelete alatt álló**

כשר **KÓSER** כשר

Szalámi és Füstölthúsárúgyár Rt.

VII., Dob-u. 10. Telefon József 426-99

Lakodalmakra, avatásokra és ünnepélyekre
különleges felvágottak. Vidékre naponta
csomagszállítás. Helybeli rendeléseket
házhoz szállítjuk